REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 44 Brașov, Dumineca 25 Februarie (10 Martie) 1907.

Episcopii „valahi“ și Apponyi.

Știm cum au fost primiți archiereii noștri, cari în numele bisericei române gr. or. au prezentat guvernului memorandul împotriva noului proiect de lege școlar. La rugarea Metropolitului Mețianu ca ministrul de culte și instrucțiune publică să țină samă de gravaminele înșirate în memorand, acesta a dat un răspuns care pune în lumină îngâmfarea și disprețul cu care tractează interesele de viață ale bisericei și națiunei noastre.

Apponyi a găsit cu cale a pregăti dinainte pe Arhiereii români, că nu va putea satisface dorințelor și postulatelor lor din memorand. Francheța aceasta, deși crudă și, adaugem, din punct de vedere politic neprecaută, îl privește în cele din urmă pe ministru însuși. Dar cum vine el să ceară dela episcopii români să-și întrebuințeze toată influența pentru a suprima nemulțumirea ce se manifestă în sînul poporului contra nouelor măsuri de maghiarizare? Cu ce obraz le însinuă de a se face polițaii guvernului dându-i concursul spre a suprima pretinsa „agitație valahă?“ Și aceasta tocmai într'un moment, când prin prezentarea memorandului i se dă de știre, că și biserica română să simte în mare grad amenințată și nedreptățită prin măsurile, ce au dat naștere nemulțumirei generale.

Multă desconsiderare se esprimă în aceasta purtare a ministrului nu numai față cu episcopii „valahi“, ci și față cu poporul și biserica noastră. Mai mare este însă desconziderarea și disprețul lui pentru însăși așezămintele și legile, pe cari să intemeiază gravaminele din memorandul bisericei române gr. or.

Memorandul constată în introducere, că proiectul de lege, în contra căruia să îndreptează plângerile, s'a prezentat parlamentului, fără ca mai înainte să se fi solicitat părerea autorităților superioare bisericești-școlare cu privire la dispozițiunile lui. Până acuma în cazurile analoage s'a observat acest procedeu, fie și numai ca formă exterioară. De astădată însă bisericele au fost cu totul ignorate la inițiarea reformei școlare propuse, și prin urmare toată reforma se face atârnătoare de puterea și de liberul arbitriu al partidelor politice a unui parlament, care, cum e azi în general recunoscut, nici că poate fi în compoziția lui actuală espresiunea voinței adevărate a poporațiunei statului.

Ingâmfare și dispreț față cu așezămintele noastre culturale și față cu legile, pe cari se razimă ele, răsuflă și din articolul de Vineri al foaiei guvernamentale apponyiste „Budapesti Hirlap“, în care e vorba de episcopi, și de memorandul sau adresa ce au prezentat'o ministrului. Aceasta foaie firește nu se poate pune pe terenul legilor pozitive existente, cari stabilesc și circumscriu drepturile bisericelor noastre și autonomia școalelor susținute de ele, fiindcă atunci ar recunoaște îndreptățirea gravaminilor din memorand, cari sunt îndreptate numai în contra încălcării acestor drepturi și a acestei autonomii, ci își construește, amăsurat politicei contelui Apponyi, o formulă în afară de lege. Zice că stăruința clerului nostru înalt, de a lua în apărare drepturile bazate în lege ale bisericilor și școalelor române, ar veni în conflict cu interesele unității statului, favorizând numai interesele particularismului naționalist și de rassă. Archiereii noștri ar trăi în credința falză, că datoria lor tocmai în urma poziției lor de drept public este de a reprezenta interesele acelui particularism, pe când ar trebui să lucreze numai pentru întruparea utopiei „statului național“ al lui Apponyi, singură prin care s'ar putea garanta unitatea statului. Dar nu vom mai continua. Sunt cunoscutele vorbe și fraze în dosul cărora se ascunde cea mai condamnabilă volnicie, cel mai abiect despotism de rassă.

Dacă s'ar declara de îndreptățite vederile desfășurate de organul apponyist, atunci rupte ar fi toate zăgazurile și în numele unității statului s'ar putea confișca ori ce drept individual și libertatea publică ar fi dată cu desăvârșire pradă egoismului și lăcomiei celor de la putere.

Ce face alta memorandul, ce a fost prezentat guvernului de archiereii noștri, de cât de a apăra drepturile autonome ale bisericelor române gr. or. garantate prin statutul ei organic înarticulat în legile țării. Să fie oare și aceea „particularism“ când biserica își apără organizația și constituția ei? A zice că ceea ce fac episcopii în împlinirea datoriei lor față cu biserica și cu poporul este numai un eflux al unei tradițiuni greșite și a unei convingeri rătăcite, este ușor, nu va fi însă niciodată cu putință celor ce susțin aceasta de a o și dovedi. Din contră li-se va putea dovedi lor că politica ce o urmăresc este cea greșită și rătăcită.

Dar de ce să mai pierdem atâtea cuvinte când avem de-a face cu oameni, cu cari nu poți sta de vorbă în chestiuni de drepturi și de libertate?

Ca mâne se vor căi poate de ceea-ce fac astăzi. Deocamdată însă Apponyi și cu soții sei din guvern își vor ajunge scopul cel mai apropiat de-a lăți credința în massele aderenților lor din țară, că sunt pe punctul de-a dobândi o mare victorie națională în contra „dușmanilor“ dinăuntru ai statului.

Din dieta ungară.

Am adus deja un scurt raport despre discusiunea din ședința de Joi a camerei asupra petiției comitatului Sălagiu și a altor comitate pentru modificarea legei de naționalități, a codului penal și a dreptului electoral și pentru »înfrânarea agitațiunilor«. Astăzi dăm pasagele mai esențiale din vorbirea, prin care deputatul Brediceanu a răspuns la învinuirile nebasate și tendențioase ale lui Zoard Lazar.

C. Brediceanu: Are dreptate d-l Lazar Zoard, când spune că va fi bine să aducem în discuție legea de naționalități. Ințelegem noi gândurile D-voastră. Așa departe am ajuns în practica și aplicarea legii despre egala îndreptățire a naționalităților, încât să mai treacă vre-o cinci ani și nici un articol al acestei legi nu se va mai putea menține din cauza legilor ce se vor aduce. Așa dovediți D-voastră dragostea ce-o aveți pentru egala îndreptățire. (Sgomot în stânga. Președintele sună.) Nu va rămânea decât titlul legii »Despre egala îndreptățire a naționalităților«, ca să vă puteți mândri cu ea în fața Europei culte.

Endrey Gyula: Egala îndreptățire o puteți menține, numai privilegii să nu cereți.

C. Brediceanu: Discuția legii naționalităților îmi face impresia unui teatru, unde două trupe mari se gătesc de luptă și publicul stă și se întreabă: Cine va învinge: Maghiarii sau Viena? Și de odată numai cade cortina, urmează scena primejdiei naționalităților și toți se năpustesc asupra lor.

Este oare această procedere patriotică, că D-Voastră abateți atenția dela interesele însemnate ale poporului, ale cetățenilor, dela viitorul lor cu astfel de amănunte amăgitoare, aceasta judecați-o și dacă nu vă place, poftiți, noi ținem piept cu lovitura ce ni-o dați. Cei ce apără și reprezintă aici interesele naționalităților, țin piept și sub loviturile acelea se întăresc numai. (Sgomot mare în stânga. Prez. sună).

D-l deputat Lazar Zoard a spus, când în legătură cu un caz din provincie a arătat faptele și păcatele arădanilor vătămătoare constituției, că noi »Maghiarii facem bine când detragem acestora scutul constituțional«. Apoi d-le deputat, scutul constituțional ni-l dă legea. Nu-l cerem dela nime, nu-l cerem nici dela d-ta, nici dela majoritate, pentru-că pe acesta ni-l asigură legea. (Voci în stânga: Ai iscălit memorandul. Sgomot. Preș. sună. O voce: »către împăratul«.) Eu cunosc numai un rege maghiar constituțional. Acesta a iscălit legile, acesta a pus jurământ că le va ținea și va griji ca și alții să le țină. (Aprobări pe băncile naționaliștilor). Eu nu sufer sugerație vrășmașă constituției de nime: așa ceva nu permit.

D-l deputat Lazar Zoard ne-a făcut acea observare, că noi nu ne îngrijim de

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De prin Ardeal.

Comori îngropate.

In pământul Ardealului se află mari bogății. Aur, argint, aramă, fer, sare și cărbuni de peatră să găsesc cu îmbelșugare, pe lângă cusutor, plumb, antimoniu, teluriu și alte metale și minerale rare și prețioase. Sunt tot atâtea comori, pe cari locuitorii acestei țări le esploatează de mii de ani, scoțându-le din adâncimile întunecoase ale pământului.

Dar nu voiesc să fac acum descrierea acestor comori naturale. Voroava mea va glăsui despre alte bogății, despre alte comori ale Ardealului. In sânul pământului nostru s'au aflat și poate să vor mai fi aflând și acum comori de bani și de alte scumpeturi, ascunse în cele mai multe cazuri de omul temător să nu i-se răpească, să nu și-le peardă.

Bani sau monete romane singuratice, perdute din întâmplare, s'au găsit aproape în toate părțile Ardealului. Mai multe au fost desgropate prin locurile, unde au stătut odinioară municipiile și coloniile romane, pe la Napoca, (Cluj), Apulum (Alba-Iulia), pe la așezările miniere și printre rămășițele Ulpiei-Traiane. Acum însă pe aici să găsesc foarte rar. S'au găsit multe monete la Turda, pe locul unde a esistat Potaissa romană. Pe locul acesta să estind țarine cultivate și adeseori se întâmplă și azi, ca ferul plugului sau sapa muncitorului să scoată la lumină bani vechi de ai străbunilor, cu chipul impunător al împăraților, cari au stăpânit pe vremuri plaiurile Daciei.

In afară de asemenea monete au fost aflate în unele locuri din Ardeal adevărate comori de bani, îngropate de veacuri în pământ.

Știm cu toții prin ce zile grele a trecut țara Ardealului. Ca furtuna năpraznică să aruncau din răstimp în răstimp cete năvalnice asupra locuitorilor ei și-i sileau a lua calea codrilor pustii și sălbatici, dar ocrotitori ai celor prigoniți.

Așa s'au petrecut lucrurile prin țările noastre, începând din anticitatea depărtată. Martor este Ovidiu poetul, care descriind în exiliul său năvălirile Iazigilor și Sarmaților în câmpia Dunăreană, zice:

Țăranii fug departe, lăsând câmpia pradă
Și barbarul răpește puțina-i avuție,
Tot ce putea să strângă săteanul prin sudoare
Și carăle și turma și sărăcia-i toată...

Cei mai cu stare, dacă aveau adunați bănișori, îi îngropau în pământul mut și păstrător de taine, sperând a-i scoate, când va trece reșmirița și vor scăpa cu viața. Dar pe mulți îi păștea moartea în pribegie sau erau duși în robie pe viață...

Așa vor fi făcut și unii din comații Daci, când cohortele romane, ca un puhoiu de apă iresistibil, au cutropit câmpiile și sălașurile patriei lor.

Astfel să esplică faptul, că în Ardeal sau descoperit în diferite locuri comori de bani din anticitate și din timpurile mai nouă.

Cea mai veche și mai însemnată descoperire de felul acesta este *tesaurul Daciei*, din alvia Streiului. Povestirea despre acest tesaur se pare a fi mai mult o iscodire legendară, decât un adevăr istoric, cu toate că nu e eschis nici acesta din urmă.

Să spune anume, că simțind Decebal apropierea lui Traian de Sarmisegetuza, a adunat tot tesaurul țărei sale și l'a îngropat în alvia Streiului, nu departe de Capitală. In înțelegere cu un om credincios al său Bicilis, sau cu nume romanizat Biculus, el a abătut la o cotitură apa Streiului din alvie, a săpat în alvia sacă o groapă, pe care a ziduit-o și așezând în ea tesaurul și făcând-i boltituri, a dat drumul apei peste ea. Pe sclavii, cari au săvârșit aceasta lucrare, i-a ucis, ca nu cumva vreunul din ei să tradeze secretul. După ce Decebal s'a sinucis, singurul om, care păstra secretul, Bicilis, desperând de viitorul patriei perdute și poate mai mult, spre a-și câștiga grația învingătorilor, a descoperit lui Traian locul de ascunziș al bănetului. In chipul acesta a ajuns comoara Daciei în mânile Romanilor și a fost transportată în cetatea eternă.

In anul 1519 s'a aflat printre surpăturile Ulpiei Traiane o peatră votivală cu următoarea inscripție:

IOVI INVENTORI
DITI PATRI TERRAE MATRI
DETECTIS DACIAE TESAURIS
DIVUS NERVA TRAIANUS
CAES AUG
VOTUM SOLVIT *)

Unii scriitori cred, că aceasta inscripție se referă la tesaurul Daciei, sechestrat de Romani.

*) Vezi: Hene's Beiträge zur dacisch. Geschichte.

interesele nici culturale, nici economice ale poporului român. (Sgomot) D-lui prezintă situaţia astfel ca şi când noi am neglija interesele culturale şi economice ale poporului nostru.

...Eu cred că aceste duşmănii politice nu sunt altceva, decât că fiecare vrea să se întărească în paguba celuilalt; de pildă, d-voastră vreţi, ca atât cultura noastra, cât şi progresul economic să fie curat maghiar. (Sgomot).

Deci, dacă ori care naţionalitate din patrie, se întăreşte, progresând pe calea dreaptă, — ea devine factor folositor pentru stat; prin urmare nu căutaţi D-voastră răul în faptul, că noi am neglija interesele culturale şi economice ale poporului nostru; lăsaţi asta în grija noastră: nu vă nisuiţi a creia mereu legi, cari să ne facă imposibili de a conduce noi soartea cultural-economică a poporului nostru. E mai bună şi mai cu efect conducerea asta din mânile noastre; e mai natural, — mai firesc.

Acum trec la a doua chestie, — la propunerea de înfrânare a celor multe »agitaţii«. Sunt informat că în minister se traduc ziarele nemaghiare, iar unii articoli sunt trimişi la procurori spre a fi improcesuaţi. Un distins membru al procuraturii îmi spunea, cât de detestabil e acest procedeu, iar în provincie mulţi se miră când primesc câte un articol de a fi încriminat, în care ei nu află nimic vătămător pentru lege. (Sgomot.)

Sunt cazuri foarte interesante, cum se perzecută presa naţionalităţilor. S'au improcesuat cărţi pentrucă reproduceau acte de istorie, — cari au fost tipărite şi în limba maghiară mai înainte, dar împotriva editorului maghiar n'au pornit proces. Aşa ceva declară juraţii de »agitaţie« şi aduc osânda. Cea mai nouă agitaţie este că advocaţii pun firma în limba lor. (Contraziceri sgomotoase.) Ce priveşte chestia steagurilor (Strigăte: Aţi folosit steaguri albe) nu-i decât o singură ordinaţiune, care spune că la anumite ocazii, la anumite manifestaţii, sunt a se folosi steaguri ungare. La 1884 şi eu am folosit steaguri ungare.

Autorităţile administrative se leagă acum chiar şi de steaguri şi prin aceste vreau să dovedească agitaţia noastră pe motiv, că e »demonstraţie« împotriva patriei dacă nu folosim steagul maghiar. Pentru acest fapt protopopul român din Caransebeş, în calitate de preşedinte de partid, a fost condamnat la 500 coroane amendă, alţi membrii la 300 şi 200 coroane şi toate forurile au confirmat şi aprobat aceste sentinţe, prin cari se decretează un nou soiu de transgresiuni. Autorităţile administrative îşi fac concurenţă reciproc, care să descopere soiuri nouă de agitaţii şi sunt necruţători faţă de oamenii noştri. Dar dacă despre un corteş de al lor se dovedeşte că a delapidat, îl regretă cu toţii, pentru că a fost un admirabil corteş de frunte. Pe de-oparte prin corteşiri, pe de altă parte prin descoperirea de agitaţii vreau comitatele aceste să ascundă încălcările lor de lege. Aceasta nu se poate numi direcţiune unitară. (Aprobări pe băncile naţionaliştilor. Mişcare şi protestări în stânga.) Din aceste motive, sunt în contra propunerii d-lui raportor şi în numele meu şi al pretinilor mei propun camerei să treacă la ordinea zilei peste această propunere.

Episcopii români gr. or. la contele Apponyi.

Tema de predilecţie a ziarelor din Budapesta este astăzi acţiunea pornită din cercurile naţionalităţilor în contra proiectului Apponyi şi în deosebi demersul făcut de episcopatul gr. or. român la contele Apponyi. Ziarele maghiare publică vorbirea rostită de I. P. S. Sa Metropolitul Meţianu în audienţa de alaltăeri şi răspunsul ministrului Apponyi, însoţindu le cu fel de fel de comentarii mai mult sau mai puţin fantesiste. Intr'un punct sunt însă toate de acord şi anume în satisfacţiunea ce le-a dat'o Apponyi prin răspunsul său evasiv şi bagatelisător adresat episcopilor români.

Foaia »*Kel. Ertesito*« e informată că răspunsul lui Apponyi a deprimat mult pe episcopii români. Episcopii au crezut, că Apponyi va da ascultare unora din plângerile exprimate de dânşii. Acesta însă nu numai că n'a promis nimic positiv, dar a dat *expresiune bucuriei sale pentru casul când dieta ar vota neschimbat proiectul său.* In urma acestui răspuns episcopii nu s'au mai presentat ministrului-preşedinte Wekerle.. *Metropolitul Meţianu se pregăteşte a pleca la Viena*, pentru a presenta memoriul episcopatului Maj. Sale Monarchului.

In continuare, »Kel. Ert.« e informat că desbaterea proiectului va dura mai multe săptămâni, deoarece deputaţii naţionalişti, deşi sunt contra unei obstrucţiuni, vor provoca o desbatere întinsă dar serioasă. La desbatere nu vor lua parte numai deputaţii români, sârbi şi slovaci, ci şi deputaţii saşi şi mai mulţi oratori ai partidului poporal. Prin urmare e de prevăzut că desbaterea proiectului va dura timp mai îndelungat.

*

Ziarele maghiare sunt informate, că *episcopii români gr. cat. s'au alăturat* memorandului bisericei gr. or. române contra proiectului lui Apponyi.

*

Ziarul »*Lupta*«, ce ne soseşte, publică un comunicat, în care se constată că *informaţiunile foilor maghiare asupra conferenţelor clubului naţionalist sunt combinaţii false*, — deoarece clubul din punctul de vedere al tacticei, n'a dat până acum nici un comunicat despre cele petrecute la şedinţe.

Cronica din afară.

Alianţa anglo-italiană. Ziarul italian »Stampa« publică o convorbire pe care a avut o un redactor al său cu un bărbat politic englez, care este foarte bine văzut de regele Eduard şi care cunoaşte perfect chestiunile diplomatice engleze. El a spus că relaţiile între Anglia şi Italia au *luat caracterul unei alianţe*. Dacă lucrurile n'ar sta aşa, regele Eduard n'ar fi numit în ultimul timp pe regele Victor Emanuel un aliat al său. Omul politic englez a explicat apoi interesul unei alianţe anglo-italiane şi a declarat că această alianţă e firească în vreme ce tripla alianţă nu e decât opera unui singur om, a principelui Bismarck. Participarea Angliei în politica continentală a avut până acum drept urmare, că textul contractului triplicei a fost schimbat. Acest contract se va răzima în viitor pe hipoteza, că Englezii şi Italienii vor lucra de acum în comun nu numai în Africa răsăriteană ci şi în Occident şi în ori ce evenimente ce se vor petrece în marea Mediterană vor ridica în comun cuvântul lor.

Programul guvernului rus. După şedinţa de Miercuri a Dumei primul ministru Stolypin a întrebat pe preşedintele Dumei Golovin, când va lăsa să se dea cetire declaraţiilor guvernului. Golovin a răspuns că în şedinţele viitoare ale Dumei vor fi verificate mandatele şi din această cauză nu va putea veni rândul declaraţiilor guvernului decât la începutul săptămânei viitoare.

Grecia şi Italia. Ziarul »Acropolis«, care apare în Atena, anunţă că regele Italiei a trimis Sultanului, prin ambasadorul italian la Constantinopol, o scrisoare în care îşi exprimă dorinţa ca toţi Greci aflători în imperiul otoman să fie puşi sub ocrotirea sa. Regele Italiei a făcut aceasta în urma cererei regelui Greciei, care a făcut o vizită anul trecut suveranului italian. Peste câteva zile regele Victor Emanuel va călători la Atena.

ŞTIRILE ZILEI.

— 24 Februarie v.

Conscrierea alegătorilor dietali. Pe baza relaţiunei comitetului de alegere central orăşenesc se aduce la cunoştinţa generală, cu comisiunile de conscriere, alese spre scopul compunerei listelor alegerei deputaţilor dietali, valabile pentru anul 1908 şi anume: comisiunea de conscriere pentru cercul I de alegere, cetatea interioară şi cătunele sub presidiul d-lui Gustav Hertel, Blumăna şi Braşovechiul sub presidiul d-lui Rudolf Bolesch şi aceea pentru cercul al II lea de alegere sub presidiul d-lui Friedrich Lurtz, îşi vor ţinea, *începând cu 18 Martie a. c.* şedinţele publice în localul archivei oraşului Braşov şi anume în fiecare zi de lucru de la 3—6 oare după prânz, până când vor termina lucrările de conscriere. Fie-căruia îi stă în drept, ca să se înfăţişeze înaintea acestor comisiuni şi să-şi documenteze dreptul de alegere.

Sinod parochial. Pe mâne Duminecă, este convocat un sinod al parochiei bisericei s. Nicolae. La ordinea zilei sunt: verificarea listei sinodale şi alegerea comisiunei pentru cenzurarea socotelilor bisericii.

La petrecerea poporală de mâne se va reprezenta comedia: »*Un pahar cu apă*« de Labiche şi celebrul monolog „*Greva ferarilor*". Se ştie că la partea teatrală a producţiunei de mâne şi-a dat concursul său binevoitor d-l Nicu *Danielopol*, absolvent al conservatorului din Bucureşti. Inceputul petrecerei e fixat pe oarele $7^1/_2$ seara. La convenirea socială, ce urmează după producţiune şi la joc va cânta cunoscutul taraf de lăutari *Ignaţ* cu un program special. Bilete se află de vânzare mâne în decursul zilei la firma *D. Eremias nepoţii*, iar seara începând de la $6^3/_4$ la cassă. Preţul de intrare: balcon şi fotel 2 cor., parchet 1 cor. 20 b., galerie 1 cor., studenţi (loc de stat) 50 bani.

Starea sănătăţii regelui Carol. Din Bucureşti se anunţă: Regele se află foarte bine şi face zilnic preumblări de câte o oară prin grădina palatului. La 15 Martie v. regele va pleca la Mentone însoţit de regina, deoarece aerul de acolo îi prieşte foarte bine. Suveranii se vor înapoia în ţară la 1 Maiu a. c. v.

Carte românească oprită. Foaia oficială »Bud. Közl« anunţă: »Ministerul de culte şi instrucţiune publică a interzis din toate şcoalele cu limba valahă din Ungaria cartea d-lui Petru Barbu »Istorioare bisericeşti«, carte de religiune pentru şcoalele poporale, aprobată de Ven. Cons. gr. or. român din Arad, Caransebeş, Oradea mare ed. IV. Motivele opririi sunt: deoarece conform criticei oficiale atât spiritul cât şi conţinutul ei, tăgădueşte (!) cu desăvârşire ideia de stat maghiar, ba încă stă în serviciul unei direcţiuni contrare şi sub firma istoriei bisericeşti introduce ca contrabandă istoria imaginară „daco-română"(!!) în şcoala primară valachă din Ungaria. Apoi falsifică istoria Ungariei şi teritorul Ungariei îl împarte tendenţios în spirit daco-român«.

Necrolog. Mercuri în 6 Martie a încetat din viaţă *Constantin Lazar*, advocat, preşedintele băncei poporale din Rékas etc. în anul 68-lea al etăţii şi 28 lea al fericitei sale căsătorii. Inmormântarea a avut loc eri, Vineri, în Lugoş. Odihnească în pace!

Reprezentanţii României la conferinţa de la Haga. După o ştire din Viena România va fi reprezentată la conferinţa de la Haga, prin ministrul ei de la Berlin, Al. Beldiman şi Edgard Mavrocordat, ministrul României la Belgrad.

Cununii. D-l George Mihail *Moisescu* şi d-şoara Hortensia Florica *Evutianu* îşi vor celebra cununia lor religioasă Duminecă în 25 Februarie st. v. (10 Martie st. n.) oara 5 după amiazi în sf. biserică gr. rom. ortodoxă din Lipova (Lippa) Ungaria. Lipova (Ungaria) — Bucureşti (România) 1907.

— Domnul Ludovic *Mesaroş*, farmacist şi d-şoara Elena *Macrea* îşi vor celebra cununia religioasă în 10 Martie st. n. la oarele 4 d. a în biserica gr. or. din Săcel. Săcel — Turda 1907.

— Aurelia *Petricaş* şi Ioan *Moldovan* ne anunţă cununia lor, ce se va ţinea Duminecă la 10 Martie n. 4 oare d. a. în biserica gr. cat. din Ghiriş-Sâncraiu. Sâncraiu — Turdaşul-român 1907 Martie.

Procese de presă. Redactorul responzabil al ziarului »*Lupta*« d-l V. Macrea a fost citat la judecătorul de instrucţie pentru articolul »Idea de stat« apărut în numărul 4 al »Luptei«, în care se cuprinde »calomnie la adresa lui Polonyi — aşa zice actul oficial.

Tribunalul din Cluj a pertractat Mercuri în 6 Martie recursul d-lui Savu Roman, redactorul responsabil al »*Libertăţii*« înaintat contra procesului intentat pentru publicarea unei notiţe în »Libertatea« asupra cunoscutei scrieri a d-lui Aurel C. Popovici. In urma pledoariei adv. Dr. Cassiu Maniu *tribunalul a achitat* pe domnul Roman.

Ofiţeri de vânători din Orăştie, îngheţaţi în munţi. O aşa numită »Nachrichten Patrouille« constând din 3 ofiţeri şi 5 sol-

---

Ce va fi adevărat din istoria tesaurului, nu s'a putut constata până acum. Cei doi istorici din vechime, Pliniu cel tânăr, contemporan cu Traian şi Dio Cassiu, cari au scris despre răsboaiele lui Traian cu Dacii, nu pomenesc nimic despre aceasta întâmplare. Ea să găseşte descrisă mai întâiu în secolul al XI lea, de călugărul grec Xiphilin, care a făcut estrase din scrierile lui Dio Cassiu şi le-a comentat.

Xiphilin nu indică isvorul, de unde a scos aceasta legendă istorică, pe care au luat'o dela el toţi aceia, cari s'au ocupat cu faptele împăratului nostru Traian.

Tesaurul Daciei să aduce în legătură de unii istorici, cu o comoară aflată aievea în Streiu. Pe timpul reginei Isabela, la 1545 s'a întâmplat, că un pescar român, a dat pe malul râului, lângă Sântă-Măria-de-piatră, de un arbore uriaş răsturnat, iar la rădăcina lui a găsit, în o groapă ziduită, o comoară de 6000 de galbini de-ai regelui Traciei, Lysimach. Vestitul cardinal Martinuzzi, pe atunci tesaurarul Ardealului, a sechestrat comoara pentru tesaurul public şi 200 de galbini i-a făcut cadou regelui Ferdinand.*)

Unii susţin, că această comoară este cea a lui Decebal, sau apoi o parte a tesaurului dacic, fiind posibil, ca regele dac să fi îngropat avuţia sa în mai multe locuri.

O altă comoară s'a găsit la 1802 în jurul Grădiştei, printre nişte vechi surpături în munţi. Au fost 1000 de galbini de Kozon.**)

In Săcuime, lângă drăgălaşa staţiune balneară a Corondului, se 'nalţă dealul Firteş. Pe coastele lui să aşterne un drum prăpăstios, pe care dacă-l urcăm, sus pe vârf avem o privelişte largă şi încântătoare şi totodată dăm de vechi ruine de cetate şi de surpăturile unui claustru de călugări catolici. In apropierea acestora s'a găsit la 1831 la rădăcina unui arbore secular o comoară, alcătuită din galbini de ai împăraţilor bizantini. Intre ei au fost mulţi cu deosebire de-ai lui Teodosiu II. cu figura lui, a surorei sale Pulcheria şi a lui Marcian, bărbatul ei.

Bani din timpurile mai noue s'au aflat între altele în Cluj, la 1808 cu ocazia săpăturilor la temelia colegiului reformat de azi. A fost o comoară preţioasă de 229 bucăţi bani de aur, din diferite timpuri şi de mărimi diverse.

In 1828 a aflat la Săliştea, în comitatul Turzii, un Român cu numele Vasile Chiorean o comoară, compusă din 70 monete de argint, bani de-ai regilor poloni Sigismund III. şi Stefan Báthori. Banii au fost rescumpăraţi de erar.

Aceste şi alte comori găsite prin Ardeal au dat fiinţă la o mulţime de credinţe şi legende despre bani şi alte scumpeturi, ce s'ar afla îngropate în pământ. Şi poporul caută în toate părţile astfel de comori ascunse. El crede, că banii îngropaţi ard uneori, cu flacără albăstrie. Ard banii cu deosebire în noaptea înspre ziua de Sân-Giorz. Sunt o samă de oameni, cari în noaptea aceasta se urcă pe câte un vârf de deal, de unde se deschide o privire depărtată preste văile şi înălţimile împrejmuitoare. Pe la miezul nopţii ei pândesc cu ochii în patru, să vadă vălvătaia banilor. Şi dacă zăresc undeva licărind vre-o flacără albastră, îşi înseamnă bine locul, deoarece flacăra arată, că acolo sunt bani în pământ. Se apucă apoi nu preste mult de lucru, fac săpături ostenicioase şi adeseori împreunate cu spese, dar in cele mai multe cazuri nu găsesc decât vre-un putregaiu de lemn sau prin locuri mlăştinoase, turfă.

Alţii iarăşi caută comorile cu sfredelul. Sunt *sfredele de bani* făcute anume pentru căutarea banilor; ele sunt lungi şi cu tăişul dur. Cu astfel de instrumente sfredelesc în pământ, cu deosebire prin curţi şi grădini pustii, pe unde se pomeneşte din bătrâni, că au fost cândva zidiri vechi. Dacă sfredelul dă în adâncime de un corp solid, cei cari se ocupă cu sfredelitul banilor — aşa spune poporul — cunosc de pe sunet, dacă acolo sunt bani. Fiind sunetul favorabil, se apucă de săpate şi fac gropi şi şanţuri în adâncimi considerabile.

Şi s'a întâmplat uneori de osteneala săpătorilor a fost recompenzată. S'a găsit ici-colea câte-o ulcică cu gălbiori, îngropată în pământ cine ştie de ce babă bătrână sau moşneag gârbovit. Asemenea cazuri însă sunt rare şi nici nu se prea ştiu. Ele se tăinuiesc, deoarece ieşind la iveală lucrul, banii aflaţi *îi ia împărăţia*.

De altfel cu scoaterea banilor din pământ sunt împreunate multe greutăţi. Unele comori sunt îngropate cu blăstăm şi cel-ce pune mâna pe ele, nu are nici un

*) Wolf de Bethlen, Histor. şi M. Sarepta II. Predigt.

**) Galbinii de Kozon au fost bătuţi de M. I. Brutus în oraşul Traciei Kozon, de unde li-se derivă numele. Pe avers se vede figura unui consul, păşind semeţ între doi lictori şi de desupt cuvântul: Kozon, cu litere eline. Pe revers este un vultur, ţinând în ghiară o cunună.

Galbinii lui Lysimach († 281 a. Chr.) au figura acestui rege, şi inscripţia cu litere eline: Lysimakos Basileos, iar pe revers figura zeiţei Pallas Athene. De pe unii lipseşte chipul regelui.

dați ai batalionului de vânători nr. 28 din Orăștie, scrie »Libertatea«, a plecat cu trenul de Marți în 26 Februarie la Petroșeni. Peste noapte au petrecut acolo. In patrulă au fost: locotenentul Franz Knappek, sublocotenentul Karl Rehner și cadetul A. Bocicariu. Mercuri în 27 Februarie patruia a plecat din Petroșeni cu »sky«-uri spre Sibiiu, peste munți. Noaptea aceleiași zile au petrecut'o în liber. Joi dimineața în 28 Februarie au plecat mai departe peste marile troiene de zăpadă. Cu mult greu au isbutit să ajungă la cazarma finanților aflătoare în Carpați pe muntele Piatra albă. In 1 Martie mergând mai departe, au perdut drumul. Li-s'a gătat și mâncarea. Negăsind nici un adăpost, au fost siliți a sta așa în zăpadă și ger peste noapte și într'o noapte i-a străbătut gerul așa de rău, că i-a degerat aproape de tot. Unui ofițer i-au degerat picioarele, altuia și picioarele și mânile, feciorilor asemenea! Singur cadetul A. Bocicariu (român) a scăpat teafăr și s'a putut întoarce la Orăștie întreg. Fiind-că patrula avea porunca să sosească Vineri în Sibiiu și nu au sosit nici Sâmbătă, Duminecă în 3 l. c. au plecat după ei două patrule, una din Sibiiu, sub comanda căpitanului Klempa și alta din Orăștie sub comanda sublocotenentului Schwarz. I au aflat. Dar' cum? In ce hal! Atât ofițerii cât și soldații au fost duși în spitalul de garnizoană din Sibiiu, unde se află și azi bolnavi.

Damele române din Năsăud invită la petrecerea de dans împreunată cu diverse producțiuni, care se va aranja Sâmbătă în 16 Martie st. n. 1907 în Năsăud în sala de gimnastică de la gimnaziu. Inceputul la $7^1/_2$ oare seara. Prețul întrărei de persoană 1 cor. Venitul curat al petrecerei, precum și al »buffet«-ului aranjat de dame cu această ocaziune, e destinat *pentru scopul completărei gimnaziului din Brad.* Suprasolvirile și oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor publica. Adresa pentru oferte: Victoria Dr. Filipan, Năsăud. Năsăud, în 5 Martie 1907.

Furt. Un hoț îndrăsneț a întrat erĭ între orele 1 și 2 p. m. în biroul băncii Mihalovicĭ et Nussbächer descuind ușa care duce din curtea casei în birou și a furat din vitrină monete de aur și argint în suma de *989 cor. 06 b.*

Despopularea Ungariei de nord. Din an în an emigrarea din comitatele Ungariei de nord devine tot mai mare. In anul 1906 au emigrat în America din comitatul Zips 4883, din Sáros 3894, din Lipto 1535 din Arva 1634, din Turocz 1515, cu totul 13.451 de indivizi. In urma acestei emigrări în masse, este criză economică în Ungaria de nord, de oare-ce lipsa de lucrători devine tot mai mare.

Inchiderea cârciumelor Dumineca. Comuna Brețcu din Săcuime, urmând esemplu dat în Gelencze, a luat hotărârea de a compune un statut prin care să se prescrie ca cârciumele și buticele, în care se vinde rachiu, să fie închise în zilele de Duminecă.

Avis. Din cauza repausului Dominecal va fi deschisă mâne în cetate numai farmacia d-lui Eugen Neustädter din Târgul Grâului.

O domnișoară română din casă bună de 20 ani, absolventă de 2 clase a liceului de fete din Viena, posede pe lângă română și franceză perfect limba germană, caută loc la o doamnă ori la copii cu preferință în România. — Informațiuni primește administrația Gazetei.

Atelierul de cusătorie și țăsătorie din Orăștie.

In numărul penultim al foaiei noastre am publicat un raport asupra adunării generale a reuniunei femeilor române die comitatul Hunedoarei, în care s'a decis înființarea unui atelier de cusăturĭ și țăsăturĭ în Orăștie.

Dăm loc astăzĭ planului aprobat de adunarea generală în acest scop și care ni-s'a trimis deodată cu raportul:

Planul comitetului *„Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei“*, referitor la punerea în practică a unui atelier de țăsăturĭ și cusăturĭ.

1) Atelierul să se deschidă în Orăștie și în înțelesul dispoziții cuprinse în §. 2. p. I. 2. din statutele reuniunii, el formează proprietatea Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei.

2) Firma atelierului să fie:

»Atelierul de țăsăturĭ și cusăturĭ al Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei«.

Ungurește: »A Hunyadvármegyei román nöegylet szövészeti és varrotasmüterme«.

3) Să se acvire un local potrivit pentru atelier și acela să se înregistreze cu toate recuizitele recerute și mobiliarul necesar.

4) Să se angajeze o persoană versată în ale țăsătoriei și cusătoriei, care să fie instituită ca conducătoare a atelierului și care, cerând trebuința, să se poată trimite pe spesele Reuniunii, pentru a studia un timp oarecare și alte ateliere.

5) Să se angajeze și aplice o țărancă, eventual, cerând trebuința, mai multe, carĭ să pregătească modele și să esecute în atelier comandele, ce se vor face.

6) Să se facă pentru atelier o colecție de țăsăturĭ și cusăturĭ originale cât mai alese, vechĭ și nouă, având a servi ca material pentru alegerea de modele.

Drept material vor servi țăsăturile și cusăturile deja adunate și carĭ vor întra.

Comitetul Reuniunii să continue adunarea pieselor de cusăturĭ și țăsăturĭ.

7) In atelier să se confecționeze mai înainte de toate țăsăturĭ de modele alese, apoi costume dela Seliște și din jurul Orăștiei, costume de călușerĭ, plăcĭ pentru bluze și cămeșĭ de noapte pentru bărbațĭ, micĭ obiecte practice ca cursoare de masă pentru cafea și ceai, tablette, stergare, perdele, covoare, tot felul de țăsăturĭ pentru menaj, cearceafurĭ de pânză, ștergare de tăiere, pocale, pe pâne, pe credențe și diverse măsărițe, apoi surtucurĭ de habă pentru copii, jileurĭ cu cusăturĭ pentru domnĭ și alte țăsăturĭ și cusăturĭ din domeniul industriei de casă.

8) Cele trei albume, proprietatea Reuniunii, împreună cu toate țăsăturile și cusăturile și toate modelele din archivul Reuniunii din Deva să se transpună în atelierul dela Orăștie, lăsându se în grija și la răspunderea conducătoarei atelierului, care va avea să înregistreze în inventarul Reuniunii și celelalte ce vor întra de aci încolo.

9) Cu supraveghiarea și dirigiarea mersului întreg al atelierului să se împuternicească o membră a comitetului în calitate de directoară a atelierului, pe care o va alege tot la trei anĭ adunarea generală și pe care eventual o va designa în mod provizor până la proxima adunare generală prezidenta în conțelegere cu comitetul, ear în caz extraordinar singur numai presidenta.

10) Pentru contabilitatea atelierului să se aleagă prin adunarea generală o persoană versată în materie pe un termin de trei anĭ la început fără plată, mai târziu cu o plată potrivită.

Cerând trebuința, directoara atelierului să aibă dreptul a numi pe contabil în mod provizor până la proxima adunare generală.

11) Toate persoanele aplicate la atelier sunt supuse directoarei atelierului având dreptul la caz de controverse a apela la comitetul Reuniunii și la adunarea generală.

12) Directoara atelierului să fie împuternicită a cere dela prezidentă asignarea și dela cassieră extradarea sumelor necesare pentru toate trebuințele atelierului.

Directoara atelierului va avea de a presenta la cererea presidentei orĭ a comitetului din când în când raport despre mersul lucrărilor din atelier și a înainta socoțile făcute de contabilul atelierului.

13) Să se facă două albume cuprinzând țăsăturĭ și cusăturĭ originale esclusiv vechĭ și foarte vechĭ. Albumele vor conține aceleașĭ modele, un exemplar însă să fie destinat esclusiv pentru archiva atelierului, ear celelalt pentru folosința de toate zilele.

14) Adunarea generală să aleagă două sau trei membre de încredere în centrele comitatului și anume: în Hațeg, Hunedoara, Orăștie, Deva, Dobra, Brad, Ilia și Petroșenĭ, carĭ vor avea să fie în continuu contact deoparte cu țărancele, ce se vor angaja la lucrare afară de atelier precum și cu directoara atelierului, intermediând esecutarea comandelor și supraveghiând lucrările țărancelor.

15) Directoarei atelierului i-se dă latitudinea de a face toate acele dispoziții și a da toate acele instrucții menite de a asigura bunul mers al lucrărilor și afacerilor atelierului, precum și susținerea bunei ordine în atelier, carĭ nu sunt normate în planul prezent, dar vor fi reclamate de interesele bine pricepute ale atelierului.

Mulțămită.

Rog pe toțĭ prietinii și cunoscuții, carĭ din tristul incident al trecerei la o viață mai fericită a iubitului și în vecĭ neuitatului nostru tată **Ioan Crișianu**, fost preot gr. cat. în comuna Grid 36 anĭ și 7 anĭ în comuna Barcutu din vicariatul Făgăraș. răposat în 20 Februarie în etate de 74 anĭ și înmormântat în comuna natală Ohaba în 23 Februarie 1907, și carĭ n'au întârziat a ne exprima și ușura durerea prin condolențele lor, să primească pe aceasta cale mulțămita și recunoștința noastră cea mai sinceră.

Familia Crișanu,
din Ohaba.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 8 Martie. In astă seară se va întruni o conferență comună a clubului naționalist cu reprezentanții bisericei gr. or. I. P. S. S. Metropolitul Mețianu și P. S. LL. Episcopii Popea și Pap. Archiereii vor rămânea în Budapesta până Luni.

Budapesta, 9 Martie. Proiectul lui Apponyi relativ la școalele confesionale va veni la ordinea zilei *numai în săptămâna viitoare.* Deocamdată se va desbate în cameră cel cu privire la școalele de stat.

In conferința de eri seară a clubului naționalist, acesta s'a ocupat și cu ideia unui mare meeting poporal sub prezidiul Archiereilor noștri. Pentru adunări poporale parțiale conchiemate de deputați s'a zis, că ar fi prea puțin timp, deoarece deputații trebue să stea necontenit în parlament.

Budapesta, 9 Martie. In ședința de eri a luat cuvântul în chestie personală dep. V. *Goldiș* pentru a răspunde la atacurile, pe cari le-a îndreptat contra sa dep. Hock în ședința din 22 Febr. a camerei, spunând despre Goldiș, că ar fi preamărit într'o adunare de alegători ținută în M. Radna, absolutismul. Dep. Goldiș cetește o scrisoare a fisolgăbirăului Lengyel din M. Radna, care a asistat la acea adunare, în care scrisoare numitul fisolgăbirău desminte aserțiunea lui Hock. Pe baza acestei scrisori dep. Goldiș respinge cu indignare acusa nedreaptă și mincinoasă, ce i-s'a adus. In aceeași ședință la desbaterea proiectului de lege asupra modificărei procedurei civile și a articolului de lege XVIII din 1893 despre procedura sumară au luat cuvântul deputații Dr. *Vlad*, I. *Suciu*, *Maniu* și *Pop* arătând că acest proiect care intenționează lărgirea cercului de activitate al judecătorilor de cerc și prin aceasta micșorarea causelor ce se îngrămădesc la curie, sunt încercări foarte periculoase, cari se fac în detrimentul dreptului material și al oamenilor săraci. Nu primesc proiectul.

București, 9 Martie. Eri a încetat din viață președintele camerei Gr. *Triandafil* în urma unei pneumonii. Camera a ridicat în semn de doliu ședința. Inmormântarea va avea loc mâne.

Varșovia. 9 Martie. Partidele radicale au hotărît să înceteze pentru moment acțiunea teroristă, mărginindu se numai la propagandă. Această hotărîre a fost adusă și la cunoștinta autorităților, cari au decis acum retragerea trupelor militare și polițienești din stradă. Cu toate acestea au avut loc excese polițienești eri cu ocazia înmormântărei unui ofițer asasinat. Numeroase persoane au fost rănite.

Moscva. 9 Martie. Conducătorii tramvaielor au declarat greva. De eri dimineață nu mai circulă în oraș nici un tramvay. Greviștii au prezentat societățel tramvaielor un memoriu care cuprinde revendicările lor.

Petersburg. 9 Martie. Vicepreședinte al Dumei a fost ales deputatul stângei Posnomski.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

---

folos, se alege cu nimic. Cele mai multe comori sunt păzite de zine și mai des de duhuri rele sau de Necuratul, care *șede pe bani* și nu lasă pe nimenea să se apropie de ei. Banii, ce se află ascunși prin afunzimea peșterilor sau în măruntaiele dealurilor sunt închiși cu uși de fier, zăvorite groaznic. Ușile se deschid foarte rar și nu se știe întotdeauna sorocul deschiderii lor. Din pricina aceasta oamenii, cari caută bani, se înarmează cu *iarba fiarelor.**) Ei își încrestează palma cu un cuțit nou de nouț și în crestătură vâră câte un fir din această iarbă tainică. Făcând astfel, ei capătă o putere așa de mare de pot descleșta și frânge cu mâna orice încuietoare de fier. De altcum iarba fiarelor o folosesc și hoții vestiți, ca să frângă cu ajutorul ei zăvoarele temnițelor și lanțurile, cu cari sunt încătușați.

In poporul nostru este foarte lățită credința, că printre ruinele de cetăți și mănăstiri pustii se află îngropate bogății enorme. Această credință nu e lipsită de temeiu, deoarece odinioară în cetățile oligarchilor și între zidurile mănăstirești se aflau grămădite bogățiile lumii, aurării, pietrii scumpe și banii cu ferdela.

Din cauza aceasta s'au făcut și se fac săpături prin cele mai multe locuri cu vechi ruine. Amintesc aci numai două.

Intre Sibiiu și Turnul-roșu, lângă satul Tălmaciu pe un vârf de deal, stă jălind trecutul cetatea ruinată a Tălmaciului, cunoscută în istorie cu numele de Landskron. Unele părți din ziduri, martore de veacuri a îmbrățișării Oltului cu Țibinul, sunt bine conservate.

In incinta lor curtea cetății e toată săpată. Printre tufișul pădureț să înșiruie în disordine gropi și șanțuri înțelenite. Sunt urmele săpătorilor, cari au căutat comori. Nu se știe însă să fi aflat ceva...

In ținutul Ighiiului, la Craiva, se 'nalță Piatra Craivii, un frumos munte cu coaste prăpăstioase. Sus pe vârf, de unde privirea ne străbate în mari depărtări, se luptă cu puterea nimicitoare a vremii niște resturi de cetate, mucegăite și năpădite de pământ și pietriș. In preajma lor ne întâmpină iarăși cunoscutele semne ale săpătorilor de comori, gropi și movilițe în neorânduială. Omul lacom n'a pregetat a roscoli pământul și aici, sus pe prăpăstiosul munte, spre a-și îndestuli setea de aur, de bogății....

Silvestru Moldovan.

*) Vincetoxicum officinale. Este o plantă veninoasă, cu frunze lungărețe și flori galbine; crește prin păduri.

Med. univ.

Dr. W. Teutsch

specialist pentru boale femeești și de copii.

Ord. dela 11—12 a. m. și 2—4 oare p. m.

Strada Porții nr. 13.

(2766 1—4.)

Nr. 2367—1907

PUBLICAȚIUNE.

Toți supușii la serviciul militar se provoacă, că anunțările cu privire la **taxa militară** să le înainteze oficiului de dare *până la sfârșitul lui Martie a. c.*, ia din contră cei neglijenți vor fi pedepsiți.

Publicațiune amănunțită în privința aceasta este afișată pe stâlpi pentru publicațiuni, se poate vedea și in oficiul de dare.

Brassó, 28 Februarie 1907.

2767,1—1. *Oficiul de dare orășenes.*

Garanteaza soiuri veritabile de

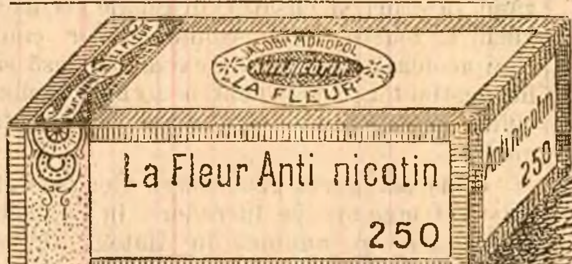
M. Fr. Wilk jun. & Comp.
Codlea (Comitat Brassó.)
PREMIAT CU MEDALIA D'AUR 1906
PLANTATIUNE NOUĂ DE GRĂDINI.
CATALOG PRINCIPAL GRATIS.

Frumsețea.

Cea mai mare dorință a fiecărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă și pentru a ajunge acest scop, să folosește de ori-ce ocazie, își sulemenește fața cu mijloace de necrezut, ceea-ce în cele mai multe cazuri are de urmare, că fața în loc să devie mai frumoasă, să ruinează așa, încât este lipsă de timp lung și de o îngrijire mare până ce se restaurează earăși.

Resultatul unic în lume, ce l'a obținut farmacistul din Arad Clemens de Földes cu **Margit-Créme** a sa (cu deosebire în Francia și Germania), a îndemnat pe mulți a imita acest mijloc de renume universal, **nestricăcios** și care singur are efect miraculos contra tuturor **necurățeniilor din față**, pistrui, pete de ficat, bubițe etc. Aceasta natural, că nu a succes nimărui, deoarece secretul preparării **Margit-Crémei** nu-l știe decât inventatorul și producentul, care și păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. **Margit-Créme** este prin urmare tot un fel, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid și sigur. De aceea să admoniază damele cu toată seriositatea a nu-și unge fața cu totfelul de alifii; să se folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă și de medicii vestiți englezi, americani și francezi, ca **un mijloc cu efect sigur, nestricăcios și pentru conservarea frumseții.** Acest mijloc cosmetic (de frumsețe) de renume universal este **Margit-Créme a lui Földes,** care deja după o folosință de 4—5 zile schimbă total pielea feții, depărtează pistruii, petele de ficat, sgrabunțele, coșuri, roșața feții și a mânilor, dă feții frumsețe ideală, vioiciune și înfățoșare tinerească. Un borcănel costă 1 cor. **Săpun-Margit** 70 fil. și **Pudră-Margit** (albă, rosa și créme) 1 cor. Toate mijloacele aceste sa pot folosi și separate. **Margit-Créme a lui Földes** să capătă în toată lumea în fie-care farmacie mai mare, dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresăm direct la inventatorul: **CLEMENS DE FÖLDES,** farmacist în **ARAD.**

Deposit principal în BRAȘOV: Julius Hornung; Emil Jekelius; Franz Kelemen: Viktor Klein; Rudolf Kugler; Lang & Theil Droguerie; Eug. Neustädter; Heinr. Oberth; Victor Roth; Fridr. Stenner; Teutsch & Tartler, Droguerie. — SIGHIȘOARA: A. V. Lingner farmacie

Succes ne mai pomenit! **Tuburi de cigarete „Antinicotin“** în cutii de țigarete.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Martie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	113 50
Renta de coróne ung. 4%	94 80
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	84 15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94 80
Bonurĭ rurale croate-slavone	95 —
Impr. ung. cu premiĭ	197 25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	149 25
Renta de hârtie austr. 4 2/10	99 05
Renta de argint austr. 4 2/10	98 95
Renta de aur austr. 4%	117 30
Renta de coróne austr. 4%	99 0[illegible]
Bonurĭ rurale ungare 3½%	89 10
Losurĭ din 1860	152 25
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1772 —
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	807 50
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung.	680 [illegible]5
Napoleondorĭ	19 [illegible]8
Mărcĭ imperiale germane	117 75
London vista	241 40
Paris vista	95.37½
Note italiene	[illegible]30

Cursul pieței Brașov

Din 9 Martie n. 1907.

Bancnote rom.	Cmp.	18.92	Vênd.	18 96
Argint român	„	18.80	„	18 84
Napoleondori.	„	18.94	„	19 —
Galbeni	„	11.20	„	11.45
Mărci germane	„	117.20	„	117 3
Lire turcescĭ	„	21.50	„	[illegible]
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.
Ruble Rusescĭ	„	2.53		

La espozițiile hygienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la anul 1896 a fost premiat

Spirtul Reuma a lui Vidder

cu diploma de onoare și cu medalie de aur.

Probat de capacități medicale și întrebuințat cu succes în spitale

SPIRTUL-REUMA

și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la toate părțile corpului și anume: **contra reumatismului durere de nervi, șoldină, ișchiaș, asthmă ș. a.**

În multe cazuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetează durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucție 1 coroană, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia d lui **Josif Török**

Király-utcza nr. 12 și Andrassy körut nr. 26, și la d-l Dr. **A. Egger,** Váczi körut 17.

asemenea în toate farmaciile din provință, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA

farmacist în Sátoralya-Ujhely.

Comande din provincie se efectuéză prompt.

Depou în Brașov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemeo, Friedrich Stenner, Ed Kugler. 10 20,2719.

Pilule purgative zaharisite

ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se prefera preparatelor similare în toată privința. Aceste pilule nu conțin **substanțe stricăcioase** Se folosesc **cu cel mai mare efect** la boale de pântece ușor purgative, curăță sângele. Foarte folositoare și nevătămatoare la

Constipații,

care este causa multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copii.

O cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 8 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. se espedează 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein. Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucție și cu marca protocolată de scut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subscrierea „Philipp Neustein farmacie“. Invălitoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia **Philipp Neustein** la „Sf. Leopold“, **WIEN I Plankengasse 6.**

Se capătă în toate farmaciile.

(2325,8—10.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin receală, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbințelĭ, prea recĭ, seu viața neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârceĭ, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulțĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruieni excelente și vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosécă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgăială, grețā, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipația și urmările ca: **neastimpĕr, colică,** bătaie de inimă **insomnia, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuițând vinul de buruenĭ. Asemenea curăță din stomac materii stricăciose prin eșirea ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseorĭ din mistuire rea și din disposiție bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viață. Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitațĭ și produce vioiciune de viață.

Mulțime de scrisorĭ de mulțumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à 3 cor. și 4 cor. in **farmaciile** din: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zágon, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bolön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Torcsvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele micĭ și marĭ din Ardeal și din țerile strĕine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. **Obert,** Victor **Roth,** **Eugen Neustädter** la „Ingerul păzitor“, **Ferdinand Jekelius** la „Speranța“. — **Trimite** 3 séu mai multe sticle cu prețurile originale in orĭ și ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se ferescă de imitație.

Cerețĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100·0, Glicerin 100·0, Vin roșu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireșe 320·0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmusa a. 10·0. Aceste părțĭ constitutive sĕ se amestece.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. **PROMONTOR.**

Se capĕtă pretutindenea.

Representanța generală **Ruda & Blechmann** Budapest

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai décă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicóse la **stomac și pântece,** în contra **cârceilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor** și a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încoce. — **Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.**— Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provedută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu popular** cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de **șoldină** și **reumatism** și a altor urmărĭ de recélă. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulțĭ. — **Prețul unei bucățĭ cor. —.40 b.** Cincĭ bucățĭ cor. **1.80.**

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provĕdută cu marca de apĕrare **A. Moll.**

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9.

c. și reg. furnisor al curții imperiale

— **Comande din provincia se efectuéză dilnic prin rambursa postală** —

La deposite sĕ se céră anumit preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmacișțĭ *Ferd. Jekelius, Victor Roth* și en gros la *D. Eremias Nepoții,* și *C. H. Neustädter.*